

Liudmila Kuchto

(Baltarusijos valstybinis kultūros ir menų universitetas)

LAISVĖ KAIP INSPIRUOJANTI MYKOLO KLEOPO OGINSKIO VISUOMENINĖS IR POLITINĖS VEIKLOS MOTYVACIJA

Baltarusijos žemių prijungimas prie Rusijos imperijos Abiejų Tautų Respublikos padalijimų metu lėmė reikšmingus pokyčius politiniame, socialiniame-ekonominiame ir dvasiniame-kultūriniame baltarusių tautos gyvenime. Nepaisant to, aktyvi baltarusių kultūros atstovų veikla lėmė, jog visuomeninės minties centre išliko socialinė-etinė problematika, akcentuojanti visuomeninės tiesos idealus, valstybinę nepriklausomybę ir laisvę kaip esmines tautinio-kultūrinio atgimimo dominantes.

Svarbų indelį Baltarusijos žemių visuomeninio-politinio ir kultūrinio gyvenimo plėtrai XIX a. įnešė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valstybės ir karo veikėjas, kompozitorius Mykolas Kleopas Oginskis. M. K. Oginskio pasaulėžiūros ir gyvenimiškosios pozicijos pamatas buvo meilė tėvynei ir pasiaukojimas tautos labui. M. K. Oginskis tikėjo kuriamąja tautos galia ir optimistiškai vertino slavų tautų solidarumo siekius. Visą jo veiklą ženklino kovos už laivę, socialinę nelygybę idėjos.

Ryškiausiai šios idėjos atsiskleidžia Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės atkūrimo Rusijos imperijos sudėtyje projektuose, pateiktuose imperatoriui Aleksandrui I 1811 metais. Oginskio projektas numatė autonomiją – plačią vidinę savivaldą, kuri išreiškė baltarusių ir lietuvių bajorijos siekius atkurti administracinį ir teisinį krašto statusą; panaikinti baudžiavą; sukurti savo kariuomenę. Deja, šio projekto turinio analizė sukėlė didelį nepasitenkinimą Rusijos visuomenėje, kuri jame įžvelgė grėsmę Rusijos imperijai gresiančio karo išvakarėse. 1812 m. pradžioje Aleksandras I iš esmės atsisakė idėjos atkurti Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę. Nors

M. K. Oginskio projektas liko neįgyvendintas, jis turėjo reikšmės formuojantis Rusijos politikai vakarinėse gubernijose.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ